

Titel samt Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3die Behandling under Forhandling under Tret.

Det ærede Medlem for Sorø Amts Afd. Valgfreds har Ordet.

Holstein: Det vil være i det høie Things Grindring, at der ved denne Sags første Behandling udspandt sig en Debat om, hvorvidt det maatte være rigtigt ligesvem paa Jernbanerne at overføre den ved den ældre Veilovgivning indrømmede Ret til at tage Steen og Gruus, hvorformhøst det skulde være, til Fordeel for Landeveiene, uden at give nogen Godtgjørelse for selve Materialet, men kun imod at godtgjøre den Skade, som tilføiedes ved Vortførelsen, og den Forringelse af Grundden, som tilveiebragtes. Det blev da anført, at Sagen i sig selv ikke var heldig, fordi Gruus og Steen nu have en langt større Værdi end tilforn, især paa de Steder, hvor man ikke har Meget deraf, medens man i saa meget større Grad forbruger dette Materiale paa Landeveiene, navnlig ogsaa paa Biveiene, samt dernæst fordi den hele Bestemmelse ikke synes at stemme med den Aand, der gaar gennem vor Grundlov, hvorefter en Eiendom kun skal afstaaes, naar Almeenvæltet kræver det, og derhos kun ifølge Lov samt mod fuldstændig Erstatning. Det er nu ganske vist, at den ældre Veilov er fremkommen længe før Grundloven, men det synes dog ikke heldigt at overføre en Bestemmelse fra den, der giver Ret til uden videre at borttage en Mand's Eiendom uden Erstatning, til nye Forhold, i hvilke Saadant hidtil ikke har været tilstedet. Det er vel blevet bemærket, at Jernbanerne nu træde istedetfor Landeveiene, eftersom disse ere gaaede over til at blive en communal Sag, men der er dog den store Forskjel herved, at Landeveiene hidtil vare offentlige uden at være særlig Eiendom, medens Jernbanerne nægtelig blive tilveiebragte ifølge Expropriation og ere en ganske særegen Eiendom, som enten kan eies af Staten, forsaavidt den er kommen i Besiddelse af dem, eller af private Mænd. Hertil kommer endnu den almindelige Betragtning, at Landeveiene hidtil ikke have givet nogenformhøst Indtægt, men kun have medført

Udgifter, medens Jernbanerne for en stor Deel give en saa stor Indtægt, at de endog paa sine Steder give Overflud, eller i alt Fald i det Hele eller tildeels forrente de paa dem anvendte Capitaler. Under flige Forhold synes det meget lidet rigtigt paa Jernbanerne at overføre et forældet Princip og navnlig et saadant, med Hensyn til hvilket der har været saa megen Uklarhed, Uvisshed og Usikkerhed, at de forskjellige Resolutioner, som i den Retning til forskjellige Tider ere faldne, staae — jeg kunde næsten fristes til at sige — i Modstrid til hverandre; i alt Fald staae de saaledes til hverandre, at man til forskjellige Tider synes at være gaaet i afvigende Retninger ved disse Sagens Behandling. — Jeg behøver ikke nu at gaae videre ind paa det Almindelige, thi det vil være de Herrer klart, at Sagen her dreier sig om at overføre de i Forordningen af 5te Marts 1845 givne Bestemmelser om Afstaaelse af det fornødne Veimateriale ved Anlæg af Jernbaner til ogsaa at gjælde for Vedligeholdelsen af disse. Naar vi imidlertid see, hvorledes Forholdet Tid efter anden har stillet sig, kommer der til de Betragtninger, som her ere blevne fremsførte af flere ærede Medlemmer, endnu det, at man har været noget paa det Uklare med Hensyn til Forstaaelsen af de ældre Bestemmelser i Forordningen af 1793 om sligt Materiales Afgivelse. Det hedder i sammes § 16, at „enhver Grundeier eller Bruger er pligtig at tilstede saadanne fornødne Materialiers“ — nemlig Steen, Gruus, Jord og Sand — „Opgravning uden Betaling; dog bør der saavel ved Anviisningen som ved Opgravningen og Bortførelsen anvendes al mulig Forsigtighed“. Der er om denne Sag fra Tid til anden opstaaet forskjellige Qvæstioner, og der er saaledes reist Spørgsmaal om, hvorvidt Eierne virkelig vare pligtige til at afgive Steen, naar de selv havde Brug for dem, hvilket har foranlediget forskellige Fortolkninger. Den første af disse er givet ved Cancelliskrivelse af 21de August 1830, og den gaar ud paa, at der, forinden der kan borttages Steen, skal stee en Anmeldelse „for vedkommende Sognefogder til videre Bekjendtgjørelse paa sædvanlig Maade, paa hvilke Marker de til Arbeidet tjenlige Steen ville vorde